

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	017 Фізична культура і спорт: Фізична культура і спорт

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Дерев'янку Юрій Миколайович

Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування	Завідувач кафедри Карінцева Олександра Іванівна
--	---

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Сталий розвиток
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
Розробник(и)	Дерев'яно Юрій Миколайович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 3 кред. ЄКТС, 90 год. Для денної форми навчання 36 год. становить контактна робота з викладачем (18 год. лекцій, 18 год. практичних занять), 54 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фізична культура і спорт"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Ознайомити студентів з концепцією сталого розвитку, сформуванню розуміння глобальних викликів і можливостей для досягнення сталого майбутнього, а також навчити застосовувати принципи сталого розвитку у своїй професійній сфері.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ до сталого розвитку Визначення та історія сталого розвитку. Принципи сталого розвитку. Глобальні виклики та ключові проблеми (зміна клімату, бідність, нерівність, зменшення біорізноманіття тощо). Огляд 17 Цілей сталого розвитку ООН.
--

<p>Тема 2 Економічний вимір сталого розвитку</p> <p>Економічне зростання та його вплив на сталість. Сталий розвиток аграрного сектору та продовольча безпека. Зелена економіка та циркулярна економіка. Сталі методи ведення бізнесу. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) та етика бізнесу. Інтеграція інновацій та сталі технології. ЦСР 2. Подолання голоду ЦСР 8. Гідна праця та економічне зростання ЦСР 9. Інновації та інфраструктура ЦСР 10. Скорочення нерівності ЦСР 12. Відповідальне споживання та виробництво</p>
<p>Тема 3 Екологічний вимір сталого розвитку</p> <p>Екосистеми, збереження природних ресурсів та біорізноманіття. Сталий розвиток водних ресурсів і санітарія. Кліматичні зміни та їх наслідки. Енергетична ефективність та відновлювані джерела енергії. Збереження морських екосистем та стале рибальство. Сталі міста та їх інфраструктура. ЦСР 6. Чиста вода та належні санітарні умови ЦСР 7. Відновлювана енергія ЦСР 11. Сталий розвиток міст та спільнот ЦСР 13. Боротьба зі зміною клімату ЦСР 14. Збереження морських екосистем ЦСР 15. Збереження екосистем суходолу</p>
<p>Тема 4 Соціальний вимір сталого розвитку</p> <p>Соціальна справедливість та боротьба з бідністю. Освіта та її роль у сталому розвитку. Гендерна рівність та інклюзивність. Сприяння здоров'ю та благополуччю. ЦСР 1. Подолання бідності ЦСР 3. Міцне здоров'я і благополуччя ЦСР 4. Якісна освіта ЦСР 5. Гендерна рівність</p>
<p>Тема 5 Інституційні та політичні аспекти сталого розвитку</p> <p>Роль міжнародних та національних інституцій у впровадженні ЦСР. Політики сталості та їх правове забезпечення. Національна та місцева політика щодо сталого розвитку. Міграція, конфлікти та нерівність у глобальній політиці. Партнерство для досягнення ЦСР. Презентація власних проєктів студентів із інтеграції ЦСР у професійну діяльність. ЦСР 16. Мир, справедливість та сильні інститути ЦСР 17. Партнерство заради стійкого розвитку</p>
<p>Тема 6 Практичні аспекти сталого розвитку</p> <p>Оцінка сталості та індикатори сталого розвитку. Стратегії управління ресурсами на рівні організацій та громад. Найкращі практики у галузі сталого розвитку. Виклики та можливості сталого розвитку. Розроблення проєктів сталого розвитку у різних сферах (виробництво, енергетика, будівництво, аграрний сектор, транспорт, освіта тощо). Презентація власних проєктів студентів із інтеграції ЦСР у професійну діяльність.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Розвинути всебічне розуміння концепції сталого розвитку та Цілей сталого розвитку (ЦСР).
PH2	Розвинути розуміння взаємозв'язків між економічним розвитком, екологічною сталістю та соціальною справедливістю.
PH3	Аналізувати глобальні та локальні виклики сталого розвитку.
PH4	Аналізувати та вирішувати реальні проблеми через призму сталого розвитку та сприяти інтеграції принципів сталого розвитку у професійну діяльність.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 017 Фізична культура і спорт:

ПР4	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
ПР23	Розуміти основи сталого розвитку та вміти застосовувати їх у своїй професійній діяльності та суспільному житті.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
СН2	ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.
СН3	ЗК 15. Здатність реалізовувати стратегії сталого розвитку в професійній та суспільній діяльності.
СН4	Системне мислення: розуміння складних взаємозв'язків у системі та визначення точок впливу на зміни. Це допомагає бачити загальну картину та приймати обгрунтовані рішення, які враховують довгострокові наслідки.
СН5	Впливове спілкування: ефективно спілкування має вирішальне значення для мобілізації зацікавлених сторін і стимулювання змін. Ця навичка передбачає перетворення складних концепцій сталого розвитку в переконливі повідомлення, які резонують з різноманітною аудиторією.
СН6	Периферійний зір: ця навичка полягає в тому, щоб бути в курсі ширших тенденцій і нових проблем у сфері сталого розвитку. Це передбачає допитливість, здатність до адаптації та активність у вирішенні нових викликів.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Вступ до сталого розвитку
Лк1 "Вступ до сталого розвитку" (денна) Визначення та історія сталого розвитку. Принципи сталого розвитку. Глобальні виклики та ключові проблеми (зміна клімату, бідність, нерівність, зменшення біорізноманіття тощо). Огляд 17 Цілей сталого розвитку ООН.
Пр1 "Ключові проблеми сталого розвитку" (денна) Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових викликів та проблем сталого розвитку. Виконання індивідуальних завдань (есе) щодо ключових проблем сталого розвитку на рівні індивідуально обраного регіону або міста.
Тема 2. Економічний вимір сталого розвитку

<p>Лк2 "Економічний вимір сталого розвитку (Частина 1)" (денна)</p> <p>Економічне зростання та його вплив на сталість. Сталий розвиток аграрного сектору та продовольча безпека. Зелена економіка та циркулярна економіка. Сталі методи ведення бізнесу.</p>
<p>Лк3 "Економічний вимір сталого розвитку (Частина 2)" (денна)</p> <p>Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) та етика бізнесу. Інтеграція інновації та сталі технології.</p>
<p>Пр2 "Фактори сталого зростання національної економіки" (денна)</p> <p>Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових факторів економічного зростання країни. Виконання індивідуальних завдань (звіт) щодо стану економічного розвитку держави за ключовими економічними параметрами та сталих методів розвитку аграрного сектору та продовольчої безпеки.</p>
<p>Пр3 "Фактори сталого розвитку бізнесу" (денна)</p> <p>Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових напрямків сталого розвитку бізнесу та підприємств. Виконання індивідуальних завдань (есе) щодо інноваційного, технологічного та соціально відповідального розвитку бізнесу, розробки бізнес-стратегії з інтеграцією ESG-підходів.</p>
<p>Тема 3. Екологічний вимір сталого розвитку</p>
<p>Лк4 "Екологічний вимір сталого розвитку (Частина 1)" (денна)</p> <p>Екосистеми, збереження природних ресурсів та біорізноманіття. Сталий розвиток водних ресурсів і санітарія. Кліматичні зміни та їх наслідки.</p>
<p>Лк5 "Екологічний вимір сталого розвитку (Частина 2)" (денна)</p> <p>Енергетична ефективність та відновлювані джерела енергії. Збереження морських екосистем та стале рибальство. Сталі міста та їх інфраструктура.</p>
<p>Пр4 "Стан екосистем" (денна)</p> <p>Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових напрямків сталого розвитку бізнесу та підприємств. Виконання індивідуальних завдань (звіт) щодо проблем екології, кліматичних змін, сталого управління водними ресурсами, захисту морських ресурсів.</p>
<p>Пр5 "Енергія як ключова проблема розвитку людства" (денна)</p> <p>Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових проблем та перспектив енергоспоживання. Виконання індивідуальних завдань (звіт) щодо стану розвитку альтернативної енергетики.</p>
<p>Тема 4. Соціальний вимір сталого розвитку</p>
<p>Лк6 "Соціальний вимір сталого розвитку (Частина 1)" (денна)</p> <p>Соціальна справедливість та боротьба з бідністю. Освіта та її роль у сталому розвитку.</p>

<p>Лк7 "Соціальний вимір сталого розвитку (Частина 2)" (денна) Гендерна рівність та інклюзивність. Сприяння здоров'ю та благополуччю.</p>
<p>Пр6 "Здоров'я, освіта та рівність як чинники сталого розвитку" (денна) Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових проблем та перспектив розвитку сфери здоров'я, освіти та різного типу рівності. Виконання індивідуальних завдань (есе) щодо стану сфери охорони здоров'я, освіти та гендерної рівності.</p>
<p>Пр7 "Сталий розвиток міст та спільнот" (денна) Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових проблем та перспектив розвитку поселень людей. Виконання індивідуальних завдань (есе) щодо стану поточних проблем у розвитку міст та поселень.</p>
<p>Тема 5. Інституційні та політичні аспекти сталого розвитку</p>
<p>Лк8 "Інституційні та політичні аспекти сталого розвитку" (денна) Роль міжнародних та національних інституцій у впровадженні ЦСР. Політики сталості та їх правове забезпечення. Національна та місцева політика щодо сталого розвитку. Міграція, конфлікти та нерівність у глобальній політиці. Партнерство для досягнення ЦСР. Презентація власних проєктів студентів із інтеграції ЦСР у професійну діяльність.</p>
<p>Пр8 "Інститути та партнерство заради сталого розвитку" (денна) Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових проблем та перспектив розвитку поселень людей. Виконання індивідуальних завдань (звіт) щодо реалізації політики сталого розвитку, партнерства влади, бізнесу та суспільства, міграційної політики. Презентація власних проєктів студентів із інтеграції ЦСР у професійну діяльність.</p>
<p>Тема 6. Практичні аспекти сталого розвитку</p>
<p>Лк9 "Практичні аспекти сталого розвитку" (денна) Оцінка сталості та індикатори сталого розвитку. Стратегії управління ресурсами на рівні організацій та громад. Найкращі практики у галузі сталого розвитку. Виклики та можливості сталого розвитку. Розроблення проєктів сталого розвитку у різних сферах (виробництво, енергетика, будівництво, аграрний сектор, транспорт, освіта тощо).</p>
<p>Пр9 "Практичні аспекти реалізації політики сталого розвитку: досвід інших та України" (денна) Перевірка знань та рівня засвоєння вивченої теми за допомогою експрес-тестування. Обговорення ключових проблем та перспектив реалізації програм сталого розвитку на різних рівнях. Виконання індивідуальних завдань (есе) щодо існуючих прикладів та найкращих практик у практичній реалізації програм сталого розвитку.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН3	Проблемне навчання
МН4	Самостійне навчання

Лекційне навчання використовуються для ознайомлення студентів з історичними й сучасними поглядами та демонстрацією різних точок зору на проблеми сталого розвитку (РН1, РН2). Навчання на основі досліджень передбачає пошукові-аналітичні завдання з аналізу проблем сталого розвитку на регіональному та національному рівні, вивчення екологічного стану та змін клімату, проблем енергетики на основі моніторингу трендів, моделювання сценаріїв впровадження заходів з оцінкою їх довгострокових наслідків та прогнозування (РН3). Проблемне навчання передбачає виконання студентами задачі із пошуку та аналізу проблем розвитку бізнесу, здоров'я, освіти та гендерної рівності, а також сталого розвитку поселень на основі карт причинно-наслідкових зв'язків та розгляду реальних кейсів (РН4). Самостійне навчання передбачає виконання індивідуальних проєктів з інтеграції ЦСР у професійну діяльність на основі тренінгів з публічних виступів, симуляцій та презентації власних досліджень (РН4).

- ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями: розвиток навичок самонавчання, критичного мислення, використання різних джерел інформації та практичне застосування здобутих знань; - ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним: розвиток аналітичного мислення, рефлексії, об'єктивної оцінки власних дій та відкритості до зворотного зв'язку; - ЗК 15. Здатність реалізовувати стратегії сталого розвитку в професійній та суспільній діяльності: формування екологічної свідомості, соціальної відповідальності, економічної ефективності та використання міждисциплінарного підходу; - системне мислення: розуміння складних взаємозв'язків у системі та визначення взаємозв'язків між елементами системи та обирати точки впливу; - впливове спілкування: ефективно доносити складні концепції, мобілізуючи різні зацікавлені сторони для дій; - периферійний зір: виявляти нові тренди та орієнтуватися в тенденціях й нових проблемах у сфері сталого розвитку.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Індивідуальний дослідницький проєкт
НД2	Індивідуальне письмове завдання (у формі есе)
НД3	Індивідуальне письмове завдання (у формі звіту)
НД4	Індивідуальне письмове завдання (у формі тесту)
НД5	Лекції-дискусії
НД6	Підготовка до підсумкового контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Опитування за результатами вивчення матеріалів попереднього лекційного заняття на предмет оволодіння змістом, основними ідеяма та проблемами, виявлення прогалин у засвоєнні навчального матеріалу	на початку кожного лекційного заняття за тематикою попереднього заняття	усні коментарі на лекційному занятті (без оцінювання)
МФО2 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Проміжне обговорення індивідуальних аналітичних звітів та есе, перевірка вміння обґрунтовувати поданий матеріал та працювати з різними джерелами інформації	на відповідному практичному занятті	усні коментарі на практичному занятті (без оцінювання)
МФО3 Проміжне оцінювання виконання індивідуального пошуково-дослідницького завдання (підготовка, презентація, захист)	Проміжне обговорення індивідуальних дослідницьких проєктів, перевірка вміння самостійно працювати з джерелами інформації та даними, виокремлювати переваги та недоліки сучасних моделей аналізу сталого розвитку	на практичному занятті перед заняттям для презентації індивідуальних дослідницьких проєктів	усні коментарі на практичному занятті (без оцінювання)

МФО4 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Тестування за результатами вивчення матеріалів попереднього лекційного заняття на предмет оволодіння змістом, основними ідеями та проблемами, виявлення прогалин у засвоєнні навчального матеріалу	на кожному практичному занятті за тематикою попереднього лекційного заняття	усні коментарі на практичному занятті (з оцінюванням)
---	--	---	---

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Оцінювання письмових робіт	Виконання індивідуальних аналітичних звітів та есе, а також тестових завдань з метою демонстрації розуміння концепції сталого розвитку та Цілей сталого розвитку та взаємозв'язків між економічним розвитком, екологічною сталістю та соціальною справедливістю.	протягом 2 тижнів з дня видачі завдання	усні або письмові коментарі (з оцінюванням)
МСО2 Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Написання індивідуального дослідницького проєкту з метою демонстрації знань та здібностей до вирішення реальних проблем через призму сталого розвитку, сприяння інтеграції принципів сталого розвитку у професійну діяльність та до аналізу глобальних та локальних викликів сталого розвитку.	перелостанне практичне заняття	усні або письмові коментарі (з оцінюванням)
МСО3 Проміжний модульний контроль у формі ...	тестового завдання для демонстрації комплексного розуміння теоретичних та практичних знань з вчених тем	протягом 2 днів з дня видачі завдання	усні або письмові коментарі (з оцінюванням)
МСО4 Виконання завдання для підсумкового контролю (диф. залік)	Виконання тестового завдання для демонстрації розуміння концепції сталого розвитку та Цілей сталого розвитку, а також взаємозв'язків між економічним розвитком, екологічною сталістю та соціальною справедливістю.	протягом 2 днів з дня видачі завдання	усні або письмові коментарі (з оцінюванням)

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення	100 балів	
МСО1. Оцінювання письмових робіт	27	
тест (9x1)	9	Ні

	аналітичний звіт (4x2)	8	Ні
	есе (5x2)	10	Ні
МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		15	
		15	Ні
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі ...		18	
	проміжного тестування (2x9)	18	Ні
МСО4. Виконання завдання для підсумкового контролю (диф. залік)		40	
		40	Ні

Форма підсумкового семестрового контролю – д/залік. Здобувач, який протягом навчального періоду виконав всі заплановані види навчальної роботи та за наслідками модульних атестацій набрав необхідну кількість рейтингових балів, яка відповідає позитивній оцінці (не менше 60 балів), отримує семестрову оцінку у відповідності до набраних рейтингових балів. Перескладання позитивної підсумкової оцінки з метою підвищення не здійснюється. Здобувач, який протягом поточної роботи не набрав кількість рейтингових балів, що відповідає позитивній оцінці (менше 60 балів), зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом перескладання підсумкової оцінки з навчальної дисципліни. Якщо під час семестрового контролю за основною відомістю здобувач отримав оцінку «незадовільно» з кількістю балів 21-59 включно, то він має право на дворазове перескладання підсумкової оцінки: перший раз викладачу (перше перескладання), другий раз – комісії (друге перескладання). Якщо під час семестрового контролю за основною відомістю здобувач отримав оцінку «незадовільно» з кількістю балів до 20 включно, то він має право на одноразове перескладання підсумкової оцінки – комісії. При кожному наступному перескладанні результати попередньої відомості скасовуються і у разі успішного перескладання зазначається оцінка «60 балів, задовільно», яка засвідчує виконання здобувачем вищої освіти мінімальних вимог без урахування накопичених балів. Позитивна оцінка, отримана здобувачем у результаті перескладання семестрового контролю, є остаточною. Здобувачі, які одержали за результатами другого перескладання семестрового контролю (комісії) хоча б одну оцінку «незадовільно», з університету відраховуються.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН2	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с. ISBN 978-966-680-995-0. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235
2	Сучасні промислові революції та удосконалення механізмів сестейнового соціально-економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: монографія / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, к.е.н., доц. О. М. Маценка. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 416 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91748
3	Roosa, S. A. (2020). Sustainable development handbook. River Publishers. URL: https://books.google.nl/books?hl=uk&lr=&id=wWkQEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Sustainable+Development&ots=2QH5hbjp7D&sig=go9R3FvEoNTw7hs7pSzw5zKIdik
Допоміжна література	
4	Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с. ISBN 978-966-2393-65-1. URL: https://dglip.nubip.edu.ua/items/5be4359d-dc23-4d6f-87a6-17db554a5ec9
5	Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непейна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 160 с. URL: https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/509
6	Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс] : підручник / І. Л. Якименко, Л. П. Петрашко, Т. М. Димань та ін. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с. ISBN 978-966-612-275-2. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratehiia_staloho.pdf
7	Економічна політика Європейського Союзу та громадянське суспільство : навчальний посібник / за заг. ред. О. В. Кубатка, Б. Л. Ковальова. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 235 с. – ISBN 978-966-657-937-2. – URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91752
8	Глобальні цілі сталого розвитку: кейси для ухвалення управлінських рішень : навчальний посібник / за заг. ред. Ю.М. Петрушенка. – Суми: СумДУ, 2020. – 122 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80610
9	Пугаченко, О. Б., & Гредякін, О. М. (2022). Цілі сталого розвитку: ретроспектива, передумови прийняття, склад і суть. // Здоров'я і суспільство в умовах війни: Збірник наукових статей. Кропивницький : ЦІРол, 2022. 437 с., С. 290-294. URL: https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2022/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B9-2022..pdf#page=291
10	Christodoulou, E. (2017). Textbooks for sustainable development a guide to embedding. New Delhi: Unesco MGIEP, URL: http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002599/259932e.pdf

11	Wright, R. T., & Boorse, D. F. (2017). Environmental Science: Toward a Sustainable Future. Boston: Pearson. URL: https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/environmental-science-toward-a-sustainable-future/P200000006777/9780134857145
12	Rabie, M. (2016). A theory of sustainable sociocultural and economic development. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan. URL: https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-137-57952-2
13	Articles: Ruggerio, C. A. (2021). Sustainability and sustainable development: A review of principles and definitions. Science of the Total Environment, 786, 147481. URL: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147481 and other articles by the link: https://tinyurl.com/hcf9txtf
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
14	Масові відкриті онлайн-курси: Цілі сталого розвитку - глобальне, міждисциплінарне бачення майбутнього COURSERA. URL: https://www.coursera.org/learn/global-sustainable-development
15	Масові відкриті онлайн-курси: The Age of Sustainable Development COURSERA. URL: https://www.coursera.org/learn/sustainable-development
16	Масові відкриті онлайн-курси: Global Issues and Sustainable Development Goals UDEMY. URL: https://www.udemy.com/course/global-issues-and-sustainable-development-goals/
17	Масові відкриті онлайн-курси: KULeuvenX: The UN Sustainable Development Goals: an Interdisciplinary Academic Introduction EDX. URL: https://www.edx.org/learn/sustainable-development/ku-leuven-the-un-sustainable-development-goals-an-interdisciplinary-academic-introduction?index=product&queryId=afe8f377561083df0356e3e3f7d55fac&position=1
18	Індикатори цілей сталого розвитку України. URL: https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/
19	UN Sustainable Development Reports. URL: https://dashboards.sdgindex.org/
20	Цілі сталого розвитку UNDP. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku
21	Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р. «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text
22	Сталий розвиток. Матеріали курсу на платформі MiX СумДУ. URL: https://mix.sumdu.edu.ua/study/course/24901/

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Вступ до сталого розвитку	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Економічний вимір сталого розвитку	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
3	Екологічний вимір сталого розвитку	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
4	Соціальний вимір сталого розвитку	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
5	Інституційні та політичні аспекти сталого розвитку	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Практичні аспекти сталого розвитку	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	39	0	0	0	0	39	0	0	0	0	39
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>90</i>	<i>36</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>54</i>	<i>4.5</i>	<i>4.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>39</i>

	<p style="text-align: center;">РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Сталий розвиток»</p> <p>Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність: освітня програма 017 Фізична культура і спорт: Фізична культура і спорт Рік навчання 2025 Тривалість один семестр Форма навчання денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Дерев'яно Юрій Миколайович
Контактна інформація викладача	Дерев'яно Юрій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування, Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту, Сумський державний університет, Корпус 2, ауд. К2-230, вул. Петропавлівська, 57, 40000, м. Суми, Україна yurii.derevianko@econ.sumdu.edu.ua https://econ.biem.sumdu.edu.ua/spivrobitnyky-2/derev-ianko-iurij-mykolajovych
Час та місце проведення консультацій	Он-лайн консультації: Щовівторка, 11:40-13:00, https://meet.google.com/aei-tsac-cry
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://mix.sumdu.edu.ua/study/course/24901/
Посилання на силабус в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/1e39ea5117cf84bc49da560788e25dbc5063285
Засоби зворотного зв'язку із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів	Оголошення та повідомлення на сторінці курсу у системі MiX СумДУ Повідомлення через електронну пошту у Особистому кабінеті СумДУ

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені регламентом, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового модульного або підсумкового контролю списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування. Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення. Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі, якщо викладачем виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни, викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на

практичному занятті;

- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (хвороба, міжнародне стажування інше) навчання може відбуватись індивідуально (відповідно до умов зазначених у п. 9 та 10 силабусу дисципліни)

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку: 1) пізніше ніж через 2 тижні після тижню, на якому відбувся захід: бал знижується на 10%; 2) пізніше ніж через 3 тижні, на якому відбувся захід, але до останнього практичного заняття: бал знижується на 20%; 3) пізніше ніж за 5 робочих днів до підсумкового контролю (диф. залік): бал знижується на 30%. Роботи які здаються менше ніж за 3 календарних дні до дати проведення підсумкового контролю (диф. залік) не оцінюються. Перескладання (в т.ч. підвищення оцінки) поточних завдань (що проводилися на практичних/семінарських чи лабораторних заняттях) зазвичай не дозволяється, але допускається за наявності підтвердження поважних причин (лікарняний, підтверджена участь у заходах в межах університету). Перескладання обов'язкової контрольної роботи та проміжних модульних контрольних робіт (не складених через відсутність з поважної причини або складених на негативну оцінку – менше 60% балів) відбувається з дозволу лектора за наявності підтвердження поважних причин (наприклад, лікарняний) у строк до початку екзаменаційного тижня семестру вивчення дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання з модульних та семестрових атестацій. Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня. За розпорядженням директора створюється комісія з розгляду апеляції.

За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватись у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

Критерії оцінювання

Політика оцінювання

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ: МСО1. Оцінювання письмових робіт (тести, аналітичні звіти, есе): тест

(9x1) – 9 балів аналітичний звіт (4x2) – 8 балів есе (5x2) – 10 балів. МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист) – 15 балів. МСО3. Проміжний модульний контроль у формі ...: проміжного тестування (2x9) – 18 балів. МСО4. Виконання завдання для підсумкового контролю (диф. залік) – 40 балів (мінімально – 24 бали). Усі письмові роботи повинні бути виконані самостійно (із перевіркою на академічну доброчесність згідно чинних вимог). Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені. Студент не допускається до проміжних модульних контролів та диф. заліку, якщо не виконав 30 % практичних робіт з дисципліни, та якщо хоча б за одним із заходів проміжного модульного контролю отримав незадовільну оцінку. Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку: 1) пізніше ніж через 2 тижні після тижню, на якому відбувся захід: бал знижується на 10%; 2) пізніше ніж через 3 тижні, на якому відбувся захід, але до останнього практичного заняття: бал знижується на 20%; 3) пізніше ніж за 5 робочих днів до підсумкового контролю (диф. залік): бал знижується на 30%. Роботи які здаються менше ніж за 3 календарних дні до дати проведення підсумкового контролю (диф. залік) не оцінюються. Перескладання (в т.ч. підвищення оцінки) поточних завдань (що проводилися на практичних/семінарських/лабораторних заняттях) зазвичай не дозволяється, але допускається за наявності підтвердження поважних причин (лікарняний, участь у заходах університету). Перескладання обов'язкової контрольної роботи та проміжних модульних контрольних робіт (не складених через відсутність з поважної причини або складених на негативну оцінку – менше 60% балів) відбувається з дозволу лектора за наявності підтвердження поважних причин (наприклад, лікарняний) у строк до початку екзаменаційного тижня семестру вивчення дисципліни.